

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تدریس به شیوه کاوشگری

دیرخانه ی کشوری کیفیت بخشی به فرآیند آموزش درس علوم تجربی
مسقر در استان قم

روش تدریس سنتی

امروزه آموزش، آماده کردن دانش‌آموزان برای زندگی در دنیایی ثابت و ایستا نیست، بلکه مهیا کردن آنها برای مقابله با تغییرات و چالش‌های زندگی امروز و آینده است. در آموزش به روش سنتی، هدف، تسلط بر محتوا بدون تأکید روی توسعه مهارت‌ها و نگرش‌ها بود و دانش‌آموزان در واقع فقط گیرنده‌های دانش معلم خود بودند. در چنین نظامی معلم‌ها دائم مشغول بالا بردن نمره‌های دانش‌آموزان خود هستند در حالی که بچه‌ها به‌طور معناداری به یادگیری نمی‌رسند.

روش تدریس به شیوه ی کاوشگری

اما آموزش به روش کاوشگری، در اصل، معتقد به آماده ساختن فرد برای یادگیری مستقل است و روش آن مبتنی بر مشارکت فعال شاگردان در فرآیند کاوشگری علمی است. کودکان، مشتاق و کنجکاو رشد و نمو خود هستند و آموزش کاوشگری، توان طبیعی و اکتشافی آنها را به کار می گیرد و به آنها جهت های خاصی برای کشف بهتر زمینه های جدید می دهد. هدف کلی آموزش کاوشگری، کمک به شاگردان در ایجاد نظم عقلی و مهارت های لازم برای طرح پرسش و پژوهش برای پاسخ به آنها مبتنی بر کنجکاوی خود آنهاست.

چرا کاوشگری ...

آموزش به روش کاوشگری می‌تواند یک راه پُرانگیزه برای یادگیری علوم باشد زیرا روی **علايق** خود بچه‌ها متمرکز می‌شود و با **توانا کردن آنها به پیشبرد تحقیقات خودشان**، منجر به تحقق **یادگیری فعال** در آنها می‌شود. از آنجا که نشانه گرفتن انگیزه و علايق خود بچه‌ها روی عملکرد آنها به‌طور مثبتی مؤثر است، روش کاوشگری به‌عنوان یک رویکرد تأثیرگذار برای **یادگیری مفاهیم و طبیعت واقعی علم** شناخته می‌شود. **در واقع برای اینکه به دانش آموزان کمک کنیم تا مسئله را حل کند، باید مسئله برای او معنی پیدا کند و او تا حد ممکن در ایجاد و توسعه آن نقش داشته باشد. به‌طور خلاصه مسئله باید مسئله خودِ فراگیرشود تا او متمایل به حل آن شود.**

مراحل اجرای الگوی تدریس کاوشگری

۱- **برهم زدن تعادل:** ارائه ی یک موقعیت اسرار آمیز، ابهام دار، مهیج و غیر معمول از طریق انجام یک آزمایش، تعریف یک پدیده، نشان دادن یک عکس و...

۲- **پرسش گری:** تمرکز دانش آموزان روی موقعیت ارائه شده، پرسش های دانش آموزان پیرامون موقعیت، هوشیاری معلم و خود داری از توضیح مستقیم درباره ی موقعیت.

۳- **فرضیه سازی:** ارائه ی راه حل هایی برای پرسش های مطرح شده توسط دانش آموزان و تاکید معلم روی متغیرها به منظور ساخت فرضیه توسط دانش آموزان.

۴- **آزمایشگری:** جمع آوری دقیق اطلاعات از منابع معتبر، مانند کتاب توسط دانش آموزان، طبقه بندی اطلاعات و آزمون فرضیه ها.

۵- **تحلیل:** توضیح دانش آموزان پیرامون مساله سازماندهی و تحلیل نتایج کسب شده و تعمیم نتایج به موقعیت های جدید.

همکاران گرامی و معزز :

با توجه به مراحل اجرای الگوی تدریس به شیوه ی کاوشگری فکر می کنم کاملا قالب و چارچوب در تولید محتوا مشخص است .

* برای شروع می توان فیلم جالب و غیر معمول را در ارتباط با نوع مبحث درس نشان داد. در صورتی که امکان نمایش فیلم وجود ندارد، می توان از چند عکس استفاده کرد. این فیلم ها یا عکس ها می توانند زمینه ی مناسبی را برای بحث درباره ی موضوع تدریس شما به وجود آورند.

* سپس با شروع تدریس بایستی از دانش آموزان خواسته شود که پیرامون فیلم یا عکس های ارائه شده پرسش هایی مطرح کنند. ولی چون تدریس و تولید محتوای ما به صورت غیر همزمان انجام می گیرد، لذا بایستی سوالات توسط خود شما مطرح گردد.

* لطفا تعداد سوالات محدود انتخاب شود ولی چالش برانگیز

(در این مرحله اشاره شود که ممکن است به ذهن شما سوالات بیشتری خطور نماید.)

* و نهایت در پایان تدریس با طرح یک سوال پژوهش محور و چالشی **(ارتباط علم و زندگی)** دانش آموز را طوری راهنمایی کنیم که بتواند بر اساس یادگیری صورت گرفته به آن استنباط کلی برسد و با قضاوت کردن در مورد فرضیه ها آن را در یک موقعیت واقعی زندگی خود ، کاربردی و پیاده نماید.

از همکاران عزیز تقاضا می کنم :

* در امر تدریس خود و قسمت هایی که نیاز به انجام آزمایش دارد تا حد امکان از آزمایش های بسیار ساده و بقول خودمون از وسایل دورریختنی استفاده شود .

* حتی شما عزیزان می توانید با توجه به مفهوم و موضوع مورد تدریس خود آزمایشات موازی را جایگزین نمایید تا بدین صورت همکاران نیز با آزمایشات موازی و مکمل آشنا شوند که برای انجام آزمایش در حین تدریس نیاز به آزمایشگاه مجهز و یا وسایل آزمایشگاهی گران نداریم.

از حسن توجه و تمامی زحمات شما اساتید

بزرگوار نهایت قدردانی و تشکر را دارم .